

MIDA MA PEAKSIN TEADMA PALVEST?

Palve islamis – 3

Kuidas palvetada – 4

Palveajad – 8

Palvekutse – 8

Rituaalne puhastumine – 10

1) *wudu* – 10

2) *ghusl* – 16

Palve erinevad osad ja nende tähtsus – 17

Näpunäiteid palve edukaks sooritamiseks – 20

Kuidas teha oma palvele “vigade parandust” – 28

Aidi palve - 30

Joonised - 34

Kõik siin kokku kogutud tekstid on üleval Internetileheküljel

www.islam.pri.ee

SOOVIN ROHKEM TEADA / Islam praktikas / Palve – SALAAT

PALVE ISLAMIS

Palve ehk *salaat* on moslemi tähtsaim kohustus. See aitab moslemeid iga päev kasvõi viis korda mõtiskleda selle üle, kas nad on ikka piisavalt head teinud siin elus, kas nad on õigel teel või eksinud.

Prohvet Muhammed (ﷺ) on palve kohta öelnud: „*Inimese ja uskmatuse vahel on vaid palve hülgamine.*“ Selle hadithi seletuseks ütles imaam Nawawi: „Palve on nagu tõke *kufri* (uskmatuse) ja islami vahel, seega need, kes ei palveta, astuvad *kufri*ssse (neist saavad uskmatud).“ (Muslim)

Prohvet (ﷺ) on palve otstarbe seletamiseks ka öelnud: „*Kui teie ukse ees oleks jõgi ning te kümbleksite selles viis korda päevas, kas oleks siis võimalik teil märgata kübetki mustust?*“ Nad vastasid: „Mitte kübekestki mustust ei jääks alles.“ Prohvet (ﷺ) ütles: „*Sama kehtib ka viie palve kohta, mille abil juurib Jumal välja kõik halvad teod.*“ (Al-Bukhari ja Muslim)

Araabia keeles on palve ***salaat*** ja kujutab endast viit palvekorda päevas – **koidikul** (koos esimeste kiirtega), **keskpäeval**, **pärastlõunal**, **päikeseloojangul** ja **öö saabumisel**.

Palve on uskliku ja Jumala vaheline otsene side. Islam ei tunnista inimese ja Jumala vahelist eestkostet, seega on vaimulik palve eestvedaja (*imaam*) ja mitte vahendaja rollis. Palvetatakse Meka ja sealse pühamu Kaaba suunas. Sinna poole ei kummardata mitte kivi ennast, vaid selleks, et kõigil oleks täpselt üks siht.

Rangeks nõudeks palvetamisel on täielik keheline puhtus. Selleks sooritatakse enne palvust näo, suu, nina, kõrvade, juuste, käte ja jalgade rituaalne pesemine (vaata täpsemalt „Rituaalne puhastumine“), samuti peavad puhtad olema riided ja ka palvetamise koht. Tavaliselt kasutatakse palvetamisel väikest vaipa. Koht iseenesest ei ole oluline, kuid *umma* ehk kogukonna tugevdamiseks on läbi aegade ehitatud ka mošeesid ehk islami pühakodasid, kus kokku tulles oma usku tugevdada ja õlg õla kõrval palvetada.

MIDA ANNAB PALVE?

- Palve tugevdab inimese usku Jumala olemasolusse;
- tühistab kõik klassilise kuuluvuse, nahavärvi ja rahvuse erinevused kummardajate vahel, sest Jumala ees seisavad kõik võrdses reas;

- aitab inimest mõista oma loomulikke ja instiktiivseid tundeid, jõudmaks oma eksistentsi põhjuseni;
- puhastab südant ja arendab meelt, uurib teadvust ja toetab hinge;
- aitab üles leida inimeses peituvad head omadused ja surub alla kurja;
- on rahulikkuse, julguse, lootuse ja enesekindluse allikaks;
- aitab endas kasvatada distsipliini.

Koraan ütleb:

„Loe ette seda, mis on saadetud Raamatuna (Koraan) sulle juhiks ja palveta regulaarselt, sest palvetamine hoiab eemale pattudest ja uskmatusest. Ja Jumala meenutamine on kahtlemata parim. Ja Jumal teab kõiki sinu tegusid.” (29:45)

KUIDAS PALVETADA?¹

Prohvet Muhammed (صلی اللہ علیہ وسلم) on öelnud: „*Palvetage nii, nagu olete mind näinud palvetamas.*“ (Al-Bukhari) Seega püüame võimalikult täpselt jälgida seda, mis meil Prohveti (صلی اللہ علیہ وسلم) palvest teada on.

Seisa palvevaibal, olles teinud rituaalse puhastuse (*wudu*) ja olles palveks valmis, mõeldes sellele palvekorrale, mida hakkad sooritama (*fažr, dohr, asr, maghrib* või *iša*).²

I palvepositsioon– seismine ja RUKU (poolkummardus)

1) Tõsta käelabad kõrvade kõrgusele nii, et põidlad jäävad kõrvalestade kõrvale ja ütle³:

Allahu Akbar - Jumal on Suurim⁴

2) Too käed rinnale kokku nii, et parem käsi on vasaku peal⁵ ja lausu kõigepealt *dua al-istiftāh* (alguse suplikatsioon) (vabatahtlik):

subhānaka allahumma wa-bi-hamdika	Au olgu Sul, O Jumal ja kõik ülistus olgu Sul
wa-tabaarak asmuka	ja õnnistatud on Su nimi,
wa-ta'aala žadduka	ja kõrge on Su majesteetlikkus
wa-lāā ilāhā ghairuka ⁶	ja ei ole jumalust peale Sinu.

¹ Erinevad palvepositsioonid – joonis 1 raamatu lõpus

² joonis 2

³ Palves lausutava häälduse kontrollimiseks külasta – <http://www.islam.pri.ee/salaattxt.php>

⁴ joonis 3

⁵ joonised 4 ja 5

Seejärel ütle (vabatahtlik):

audu billahi mina-ššaitaani ražiim – Otsin Jumala kaitset neetud saatana eest.

ja lausu **Fatiha (araabia keeles) – Koraani esimene peatükk:**

bismillāhi rrahmāni rrahiim	Jumala, kõige Armulisema, Halastavama nimel,
ālhāmdu lillāhi rabbil 'ālämiin	ülistus olgu Jumalale, maailmade Isandale,
ar-rahmāni rrahiim	kõige Armulisemale, Halastavamale,
māāliki jaumi ddiin	Viimsepäeva Kuningale.
iāākā nā'budu wa iāākā nāstäiin	Sind me kummardame ja Sind kutsume appi.
ihdina siraat almustaqiim	Näita meile õiget teed,
siraat allāthiina ān'āmta 'aleihim	nende teed, keda Sa oled õnnistanud,
ghair ilmaghduubi 'aleihim	mitte nende teed, kes on Sind vihastanud,
wa la'addaalihiin	ega nende teed, kes on läinud valesti.
āāmiin	Aamen

3) Peale seda lausu **üks Suura** (peatükk) Koraanist, näiteks **Suura Al-Ikhlās (112):**

qul hu Allahu āhād	Ütle: Ta on Üks ja Ainus Jumal,
Allahu samad	Iseseisev ja Igavene Jumal.
lām jālid wa lām juulād	Ta ei ole eostanud ega eostatud
wa lām jakullāhu kuufuan āhād	ja Talle ei ole kedagi võrdset.

4) Tõsta käelabad kõrvade kõrgusele nii, et pöidlad jäävad kõrvalestade kõrvale ja ütle:

Allahu Akbar – Jumal on Suurim⁷

5) Kummarda ette, ja pane käed põlvedele (jalad sirged). Lausu 3 korda:

subhāāna rabbiāl Adhōiim - Au olgu minu Isandale, kõige Vägevamale⁸

6) Sellest asendist tõustes, lausu:

sāmi Allahu liman hāmidāh – Jumal kuulab seda, kes Teda ülistab

7) Juba sirgelt seistes lausu:

Rābbānā wa lākā lhāmd - Meie Isand, ülistus olgu Sulle⁹

II palvepositsioon– SUŽUD (täiskummardus)

1) Tõsta käelabad kõrvade kõrgusele nii, et pöidlad jäävad kõrvalestade kõrvale ja ütle:

Allahu Akbar – Jumal on Suurim

⁶ Tähekombinatsioonide nagu gh, dh, th jm hääldamiseks vaata - http://www.islam.pri.ee/koraan/index_translit.html

⁷ joonis 3

⁸ joonis 6

⁹ joonis 7

2) Lasku põlvili maha, nii et otsaesine, nina, põlved ja varbad puudutavad maad, käed on paralleelselt pea kõrval, ja lausu 3 korda:

subhääna rabbiäl 'älää - Au olgu minu Isandale, Kõrgeimale¹⁰

(kui soovid midagi Jumalalt paluda, siis see positsioon viib sind Jumalale kõige lähemale)

3) Tõuse põlviliistesse samal ajal lausudes:

Allahu akbar – Jumal on Suurim

4) Kui istud juba põlvedel, selg sirge, lausu:

Rabbi ighfirlii - Mu Isand, andesta mulle¹¹

5) Lasku taas täiskummardusse, samal ajal lausudes:

Allahu akbar – Jumal on Suurim

6) Täiskummarduses - otsaesine, nina, põlved ja varbad puudutamas maad, käed on paralleelselt pea kõrval, lausu 3 korda:

subhääna rabbiäl 'älää - Au olgu minu Isandale, Kõrgeimale¹²

7) Tõuse taas põlvedele istuli. Peale kahe- või kolmerakalise palve esimeset *rakat* ja neljarakalise palve esimest ja kolmandat *rakat* tõuse püsti.

III palvepositsioon – I tašahud

Istu põlvedel ja lausu I *tašahud*¹³:

ättähiäätu lilläähi wassalawäätu wa wa tajjibā	Tervitused, palved ja kõik hea kuuluvad Jumalale
ässaläämu 'aleikā ajjuhā ännabij	O prohvet, sinuga olgu Jumala rahu,
warahmtullahi wa bārākāātuh	halastus ja õnnistus.
ässäläämu 'aleināā wa'älā 'ibāādillāāhi ssaalihii	Olgu rahu meiega ja kuulekate Jumala sulastega.
äšhādu allāā ilāāhā illallaah,	Ma tunnistan, et ei ole teist jumalust, peale Jumala,
(wahduhu lāā šāriikā lāh)	(Ta on üks, ilma partnerita)
w-äšhādu anna muhāmmādān 'ābduhu wa rasuuluhu	ja ma tunnistan et Muhammed on Tema sulane ja sõnumitooja.

IV palvepositsioon – II tašahud

¹⁰ joonis 8

¹¹ joonis 9

¹² joonis 8

¹³ joonis 10

1) Istu edasi põlvedel ja lausu II *tašahud*:

Allahumma salli 'älä muhämmäd	Jumal, anna oma kaitse Muhammedile
wa 'älä ääli muhämmäd	ja Muhammedi perekonnale,
kämää sallaitä 'älä ibrahiim	nagu sa kaitsesid Aabrahami
wa 'älä ääli ibrahiim,	ja Aabrahami perekonda.
innäkä hamiidum mäžiid	Tõesti, Sa oled Ülistatuim, Auväärseim.
Allahumma bäärik 'älä muhämmäd	Jumal, õnnista Muhammedi
wa 'älä ääli muhämmäd	ja Muhammedi perekonda,
kämää barräktä 'älä ibrahiim	nagu sa õnnistasid Aabrahami
wa 'älä ääli ibrahiim	ja Aabrahami perekonda.
innäkä hamiidum mäžiid	Tõesti, Sa oled Ülistatuim, Auväärseim.

2) Lõpeta palve vaadates paremale ja lausudes:

Assalaamu 'aleikum wa rahmatullah - Rahu ja Jumala õnnistus olgu teiega

ja vaata vasakule lausudes:

Assalaamu 'aleikum wa rahmatullah - Rahu ja Jumala õnnistus olgu teiega.¹⁴

PALVEKORRAD

1) *Fažr* (koidul) – 2 *rakat* (raka = palveosa, kus on sees nii ruku kui sužud))
(palvepositsioonid järjekorras I, II, I, II, III, IV)

2) *Dohr* (keskpäeval) – 4 *rakat* (I, II, I, II, III, I, II, I, II, III, IV)

3) *Asr* (keskpäeva ja päikeseloojangu vahel) - 4 *rakat* (I, II, I, II, III, I, II, I, II, III, IV)

4) *Maghrib* (päikeseloojang) – 3 *rakat* (I, II, I, II, III, I, II, III, IV)

5) *Iša* (ööpalvus) – 4 *rakat* (I, II, I, II, III, I, II, I, II, III, IV)

¹⁴ joonis 11

PALVEAJAD

Iga moslem palvetab vähemalt viis korda päevas. Palveajad ei ole mitte kindlal kellaajal vaid päikese järgi kindlaks määratud.

Viis kohustuslikku palvet on:

1. *Fažr* – koidu palve
2. *Dohr* – keskpäeva palve
3. *Asr* – pärastlõuna palve
4. *Maghrib* – päikeseloojangu palve
5. *Iša* – öine palve

Inimesel, kes ei ole seda ekstra õppinud, on väga tülikas ise palveaegu arvestada. Islamimaades elavatel moslemitel probleemi ei ole, kuna igal palveajal kajab mošee minaretist palvekutse. Seega teavad kõik, millal palvetada. Moslemitel, kes elavad väljaspool islamiriiki, näiteks Euroopas, on selle võrra raskem. Nead kasutavad tavaliselt mošeede poolt välja antud palvetamisgraafikuid.

Kuid on ka muid võimalusi. Eestis (ja ka mujal) on kõike lihtsam ja mugavam võimalus oma kodukoha palveaegu teada saada külastades Internetilehekülge www.islamicfinder.org.

Seal on võimalik leida palveajad pea ükskõik millise maakera külakese jaoks.

PALVEKUTSE

ADHAN – esimene palvekutse

Palvekutse, mis kõlab minaretist (mošee tornist) 5 korda päevas, on järgmine:

Allahu äkbär (4x)	Jumal on Suurim.
Äšhādu ällä ilāāha illallaah (2x)	Tunnistan, et ei ole teisi jumalusi Jumala kõrval.
Äšhādu ānnā muhammādar rasuulullah (2x)	Tunnistan, et Muhammed on Jumala saadik
Hāiā 'ālā sālāāt (2x)	Tulge palvusele.
Hāiā 'ālā l'fālāāh (2x)	Tulge kordaminekute tee.
Allahu äkbär (2x)	Jumal on Suurim.

Lää ilāha illallaah (1x)	Ei ole teisi jumalusi Jumala kõrval.
---------------------------------	--------------------------------------

Sunnaks on peale *adhani* lausuda järgmine *dua*:

„*Allahumma rabba hāthihi d-dauati t-tāmmā, wa salaāt-il-qaa'imā, āāti muhammadan al-wasiilata wa l-fadiila, wa-bathuhu l-maqaama l-mahmuuda lladhi waadtāh.*“ ehk „Oo Jumal, selle perfektse kutse ja sooritatava palve Isand, võimalda Muhammedile eestkoste¹⁵, ülim au ning tõsta ta üles hiilgaval kohal, mille oled talle lubanud.“

IQAMA - teine palvekutse

Kui *adhan* on selleks, et inimesi palveaja alguses teavitada ning mošeesse kutsuda, siis *iqama* ülesanne on inimestele teada anda, et palve hakkab kohe peale. Selleks ajaks, kui *iqama* kõlab, peaksid moslemid juba mošees palveks valmis olema. *Iqama* annab neile märku sellest, et on aeg end püsti ajada ning ridadesse sättida, et palve võiks alata.

Iqamas kasutatud laused on peaaegu samad, mis *adhaniski*, välja arvatud, et neid ei korrata nii palju kui *adhanis* ning üks lause (selle kohta, et on vaja püsti tõusta) on juures. *Iqamat* loetakse ka palju tavalisemal ja kiiremal kõnel kui *adhani*.

Iqama kõlab järgnevalt:

Allahu äkbär (2x)	Jumal on Suurim.
Āshādu allā ilāha illallaah (1x)	Tunnistan, et ei ole teisi jumalusi Jumala kõrval.
Āshādu ānnā muhammadar rasuulullah (1x)	Tunnistan, et Muhammed on Jumala saadik.
Hāiā 'ālā salaāt (1x)	Tulge palvusele.
Hāiā 'ālā lfālāh (1x)	Tulge kordaminekute teele.
Qad qaamāti salaāt (2x)	Tõuske palveks (palve on juba alanud).
Allahu äkbär (2x)	Jumal on Suurim.
Lā ilāha illallaah (1x)	Ei ole teisi jumalusi Jumala kõrval.

¹⁵ Muhammed (صلى الله عليه وسلم) on öelnud, et Jumal on talle andnud õiguse oma *umma* (kogukonna) liikmete eest Viimsel Kohtupäeval kosta.

RITUAALNE PUHASTUMINE

„Puhtus on pool usust.” – *hadith sahih*

„Vaid õige usklik jägib pidevalt, et ta ablutsioonid oleksid perfektsed.” – *hadith qudsi*

„Puhastumine on uskliku rely, seega ei tohi seda teha ükskõik kuidas!” – *hadith*

Ingel Gaabriel oli see, kes näitas isiklikult Prohvet Muhammedile (صلى الله عليه وسلم), kuidas end palveks pesta.

Ükski palve ei ole kehtiva puhastuseta vastu võetav.

Rituaalsel puhastamisel on kaks erinevat osa:

1. **al-wudu** (väike puhastus) – kujutab endast puhta veega (ilma seebita) teatud kehaosade pesemist; tuleb teostada enne palvet, kuna Jumal ei võta meie palvet ilma ablutsioonideta vastu.
2. **al-ghusl** (suur puhastus) – kujutab endast veega pesemist pealaest jalatallani, kõikide kehakumeruste vahelt, alustades paremast poolest; lubatud on kasutada seepi ja šampooni. Suure puhastuse traditsiooni, nagu ka ümberlõikamise, juured viivad välja prohvet Aabrahamini (as¹⁶).

Kaks inimest, kes end puhastavad küll täpselt ühte moodi, kuid üks teeb seda kindlas teadmises iga oma liigutuse õigsusest ning teine vaid pimesi imiteerides, ei saa selle eest sama tasu. Esimene neist, kes on õppinud tundma Prohveti (صلى الله عليه وسلم) Sunnat ja teostab oma puhastumist sellele vastavalt, võib saada ühe kuni lõputult *hasanasid*. Teine võib saada mitte midagi, või hullemal juhul võib Jumal tema puhastumise kehtetuks tunnistada.

AL-WUDU – väike puhastumine

Peseme neid kehaosi, mis teevad kõige enam pattu; millega me:

- räägime
- näeme
- kuuleme
- toimetame
- käime

„Enamus naisi, kes läheb põrgusse, läheb sinna oma keele tõttu.” – *hadith sahih*

¹⁶ *aleihi salaam* – rahu olgu temaga

Kahest inimesest, kes teevad *wudut* on sellel suurem tasu, kes tunneb *wudu* tingimusi, alustalasid ja *sunnasid*.

Tingimused:

1. *Wudu* tegija peab olema moslem,
2. ... vaimselt terve inimene.
3. Tal peab olema kavatsus (*niya*) *wudu* sooritamiseks.
4. Vesi peab olema puhas,
5. ... legaalne,
6. ... puudutama *wudu* tegemisel nahka.

Alustalad:

1. Näo üleni pesemine (NB! Kõrvad kuuluvad pea juurde, suu ja nina näo juurde.)
2. Nina (*parema käega sisse, vasakuga välja*)
3. Käed kuni küünarnukkideni
4. Edasi/tagasi pea peal.
5. Jalad kuni pahkluudeni (*parem, seejärel vasak*)
6. Õige järjekord.

Sunna:

1. *Siwak* (hammaste pesemine)
2. *Qibla*¹⁷ suunas istumine
3. Rääkimisest, teiste abist, kuivatamisest (välja arvatud, kui on näiteks külm) hoidumine
4. Sõrmuste eemaldamine (juhul, kui sõrmuse tõttu vesi ei jõua nahani, kohustuslik)
5. Käte pesemine enne *wuduga* alustamist
6. Varvaste ja sõrmede vahelt pesemine
7. Jäsemete hõõrumine (juhul, kui ei ole kindel, kas vesi jõudis, kuhu vaja, kohustuslik)

¹⁷ Palvesuund Mekas asuva Kaaba templi poole.

8. Kõige tegemine 3 korda
9. Viia vesi üle kohustuslike piiride – näiteks otsmikule, pahkluudest ülespoole, küünarnukkidest ülespoole jne.
10. *Šahada* ütlemine *wudu* lõpus
11. Peale *šahadat* „*allahumma žalni min-at-tawabina wa min al-mutatahirina*” – „Issand, tee, et oleksin nende hulgast, kes pööravad õigele teele ja nende hulgast, kes end puhastavad.” ütlemine.

Ebasoovitav on:

1. Alustada vasakust jalast või käest
2. Paastudes nina või suu rohke veega uhtumine
3. Kellegi abi palumine jäsemete pesemiseks; samas on lubatud kedagi paluda, et too vett kallaks või tooks
4. Vee raiskamine
5. Rohkem kui kolm korda pesemine

Kui olen unustanud ühe etapi vahelt ära, siis:

- võin teha vaid puuduoleva, juhul kui olen veel märg
- pean otsast alustama, kui olen juba kuiv

Kui katkestan *wudu* tegemise, siis:

- lühikese katkestuse järel jätkan sealt, kus pooleli jäi
- pika katkestuse puhul teen kõik uuesti

Terviklik *wudu*:

1. Südames öeldud kavatsus – *niya*
2. *Bismillah*
3. 3 korda käsi pesta
4. 3 korda suud loputada
5. Võtta parema käega vett, viia ninaõõnde, seejärel vasakuga välja, 3 korda

6. 3 korda nägu pesta (meeste puhul, kellel on habe, tõmmata märgade sõrmedega ka läbi habeme)
7. 3 korda pesta käsivarred kuni küünarnukkideni
8. Käia niiskete kätega üle juuste, edasi/tagasi
9. Puhastada kõrvad seest ning käia põialdega läbi kõrvatagused
10. Pesta jalad kuni pahkluudeni, alustades paremast, mitte unustada jalatalda

***Wudu* nullivad teod:**

1. Loomulik eritus, nagu uriin, väljaheited, gaas jm.
2. Iga ebapuhta aine üleliigne eritumine kehast – näiteks naistel tupevedelik
3. Seksuaalorganite käega katsumine – seda ilma, et käe ja keha vahel oleks midagi, nagu näiteks riie
4. Islami hülgamine
5. Suguühthes olemine - naise suudlemine koos või ilma ihata ei nulli ablutsiooni, sest on olemas *hadith*, mis jutustab, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) suudles oma naist ja seejärel palvetas, ilma et oleks teinud uue *wudu*. See kehtib vaid juhul kui ei kaasne sperma või naise puhul erutusega seotud tupevedeliku eritumist.

Jumal on Koraanis öelnud:

„...või kui te olete olnud kokkupuutes naistega ...” (4:43)

Naisega kokkupuutes olemise all on siin viidatud seksuaalvahekorrale (või mehe ja naise seksuaalorganite kokkupuutele), nagu on jutustanud Ibn Abbas.

Juhul kui seksuaalakt toimus, peavad nii naine kui mees tegema suure puhastuse ehk ***GHUSLi*** ja mitte kõigest väikese puhastuse ehk ***WUDU***.

***Wudut* ei katkesta:**

- Lapse uriini või fekaalidega määrdunud riiete või mähkme puutumine. Sellisel juhul tuleb lihtsalt käed puhtaks pesta.
- Kui naine peseb oma last ja puudutab lapse suguorganeid. Tuleb lihtsalt käed puhtaks pesta.
- Surnu pesemine, välja arvatud juhul, kui pesija käsi puutub kokku (ilma, et midagi vahel oleks) surnu seksuaalorganitega.

- Enda suguorganite piirkonnast sügamine, kui käsi ei puutu otseselt kokku suguorganitega ning midagi ei eritu.

***Tayammum* – rituaalne puhastumine vee puudumisel:**

„ ... ning kui te ei leia vett (kui ei saa vett kasutada) siis sooritage *tayammum* puhta pinnasega ja hõõruge sellega oma nägu ja käed.” (5:6)

Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Mulle on antud viis asja, mida ei ole antud kellegile teisele enne mind: ... maa on antud mulle (ja mu järgijatele) üheks suureks palvekohaks ja selleks, millega sooritada tayammumi, seega igaüks minu järgijatest saab palvetada kus iganes ta palveaja saabumisel ka ei viibiks.” (Al-Bukhari 1/331)

„... 'Sul oleks piisanud teha nii'- siis ta (Prohvet (صلى الله عليه وسلم)) lõi oma peopesad maapinnale, lõi (või puhus) need tolmust puhtaks ning seejärel pühkis mõlema käe tagakülje teisega ja tõmbas kätega üle näo.” (Bukhari, Muslim)

„Sinule oleks piisav olnud lüüa oma käed maapinnale, need tolmust puhtaks lüüa, siis pühkida oma parema käsi üle vasema ja vasem käsi üle parema ning seejärel pühkida oma nägu.” (Al-Fath 1/457)

Põhinedes Koraanil ning Prohveti (صلى الله عليه وسلم) õpetusel, sooritame *tayammumi* järgnevalt:

1. kavatsus (*niya*) sooritada *tayammum*
2. öelda *bismillah*
3. puudutada peopesadega pinnast
4. pühkida parema käe selg vasema peopesaga ning vasema käe selg parema peopesaga
5. pühkida mõlema käe peopesadega üle näo
6. peale *tayammumi* võib öelda samasid *duasid* mis peale tavapärasest *wudut*

Tayammumiks võib kasutada kõike puhast, mis tuleb pinnasest, nagu tolmu, muda, kivi, liiv, savi, muld.

Samuti on lubatud kasutada *tayammumi* sooritamiseks seinu, mis on tehtud savist või kivist, tingimusel, et nad ei ole üle värvitud. Juhul, kui seinad on värvitud, siis nendel sooritatud *tayammum* ei ole kehtiv, välja arvatud juhul, kui seal juhtub olema tolmu.

Tayammumi võib palveks puhastumisel kasutada vaid juhul, kui vett ei ole või kui seda on liiga vähe, et *wudut* sooritada. *Tayammumi* on lubatud teha ka juhul, kui inimene on haige ning ei tohi seega ühel või teisel põhjusel veega kokku puutuda. *Tayammum* on kehtetu juhul, kui seda tehakse vaid põhjusel, et vesi on liiga külm või palvetaja lihtsalt liiga laisk.

***Mash* – märgade kätega üle sokkide pühkimine:**

„Kord olin ma Prohveti (صلى الله عليه وسلم) seltskonnas. Ta tegi *wudut* ja ma tahtsin hakata ta (nahast) sokke jalast ära võtma. Ta ütles: „Jäta need, sest ma panin need jalga (vahetult) peale (eelmise) *wudu* tegemist.” Seega ta siis pühkis nende üle.” (Al-Bukhari, Muslim)

Wudut sooritades on lubatud jalgade pesemise asemel ka lihtsalt märgade kätega üle sokkide tõmmata.

Millega peab *wudu* tegemisel märgade kätega üle sokkide pühkides arvestama?

- Sokid peavad olema jalga pandud peale jalgade pesemist eelneva *wudu* jaoks või peale *ghuslit* ja neid ei ole sellest hetkest kuni järgmise *wudu* tegemise ajani jalast võetud, alla keritud ega kätt soki sisse pandud, et jalga sügada.
- Sokid peavad olema puhtad.
- Hadith, mis ütleb, et sokke peab märgade kätega pühkima ka talla alt, ei ole autentne.
- Reisil olija võib seda pühkimist sooritada kolme ööpäeva jooksul, püsielanik aga vaid ühe ööpäeva jooksul (vastava *hadithi* on Muslimi kogumikus edastanud Ali).
- Kelle jalad on paljad, sellele on parem neid pesta ja ta ei tohiks panna sokke jalga ekstra selleks, et saaks nende üle pühkida sest Prohvet (صلى الله عليه وسلم) tavatses pesta oma jalgu, kui need olid paljad ja ta tavatses nende üle pühkida, kui ta kandis *khufufê* (nahast sokke).

Kuidas pühkida üle sokkide?

- Panna märjad sõrmed varvastele ja seejärel tõmmata enda suunas.
- Parema jalg pühkida üle parema käega ja vasak jalg vasaku käega.

- Hoida sõrmed harali, tõmmata üle jalalaba vaid üks kord.

AL-GHUSL: suur puhastumine

Millisel juhul tuleb teostada suur puhastus?

1. Peale vahekorda
2. Kui on olnud sperma (või naise puhul erutusega seotud tupevedeliku) eritumist, kas ärkvel või unes. Minimaalsest määrimisest ei ole vaja välja teha. Vedeliku eritumise puhul ei ole oluline, kas sellest on saadud naudingut või mitte.
3. Kui abikaasade seksuaalorganid on olnud kokkupuutes, isegi ilma penetratsiooni või vedelike eritumiseta.
4. Osa islamiteadlasi väidab, et tuleks teostada suur puhastus, kui uskumatust saab moslem.

Prohvet Muhammadi (صلى الله عليه وسلم) kohta teame tänu autentsetele *hadithidele*, et ta lasi suure puhastuse teha väikesel osal uutest moslemitest, suurem osa uutest moslemitest pidi tegema vaid väikese puhastuse.

5. Surnule, enne matmist
6. Peale menstruatsiooni
7. Peale sünnitust

Mida tehakse suure puhastuse ajal?

Iga millimeeter kehast peab saama veega uhutud. Prohveti (صلى الله عليه وسلم) Sunna näeb ette, et alustada tuleb alati paremalt poolt; puhastuskohta (näiteks duši alla) tuleb astuda parema jalaga, samal ajal öeldes „*bismillah*”.

Kõigepealt tuleb pesta intiimsed kohad. Jätkata *wuduga*, mille erinevus tavalisest *wudust* seisneb selles, et ühe korra asemel vee juustele panemisel tuleb seda teha 3 korda ja nii, et vesi tungiks kindlasti juuksejuurteni. Seejärel tuleks pesta kõik ülejäänu, alustades paremalt poolt.

Al-ghusli puhul on naistel (näiteks aafriklannadel) lubatud juuksed patsi jätta, tingimusel et juuksejuured saavad ilusasti märjaks.

PALVE ERINEVAD OSAD

JA NENDE TÄHTSUS

Palve alustamiseks peab olema täidetud 4 tingimust (šart):

1. palvetaja monoteistlikkus – *šahāda*
2. ablutsioonid - rituaalne puhastamine ehk *wudu*
3. *qibla* suund
4. *niya* - mõttes väljendatud kavatsus ühe või teise palve sooritamiseks

Palve osad jaotatakse kolme rühma:

1. ALUSTALA – RUKN (14)
2. kohustus – wājib (8)
3. valikuline – *sunna*

1. PÜSTISEIS - QIYĀM

- niipea, kui on mitu inimest, on iqama kohustuslik, muidu soovitatav
- *duā' al-istiftāh* – alguse dua ehk invokatsioon
- *fažri*, *maghribi* ja *iša* kahe esimese raka valjuhäälselt palvetamine
- *dohri*, *asri*, *maghribi* kolmanda raka ja *iša* kolmanda ning neljanda raka hääletult palvetamine
- vaatamine sellesse punkti, kuhu täiskummarduse ajal paneme pea
- alandlikkus ja tähelepanelikkus

2. TAKBĪRATU-L-IHRĀM (=ALLAHU AKBAR)

- *samal* ajal käte tõstmine kõrvade juurde nii, et pöidlad puudutavad kõrvalestasid
- käte asetamine rindkerele, parem käsi vasaku peal, enne kummardamisi

3. AL-FATIHA

- 1. ja 2. raka *Fatiha* järel mõni teine *Suura*
- enne *Fatihat* – *audu billahi mina ššaitāni ražīma bismillahi rrahmāni rrahīm*

- 1. Rakas loetud Suura pikem kui 2. rakas loetud Suura
- vahel lugeda Suura ka 3. ja 4. raka Fatiha järel
- 3. ja 4. raka poole lühemad kui 1. ja 2., 2. raka lühem kui 1.
- Koraani aeglane retsiteerimine, pauside tegemine õigetes kohtades

1) takbīr (= allahu akbar)

4. AR-RUKŪ' (=POOLKUMMARDUS)

- samal ajal pea seljaga ühel joonel hoidmine; seljale peaks saama valada vett, ilma et see maha voolaks
- ruku, sužudi ja istumise aeg ühepikkused

2) subhāna rabbi-al-athīm + wa bihamdi; 3x

5. PÜSTI TÕUSMINE 3) at-tasmī' (=sami allahu liman hamidah)

- samal ajal (kui viimast ütled) käte kõrvade juurde tõstmine

6. ITMI'NĀN - RAHULIKULT SEISMINE 4) at-tahmīd (=rabbana wa laka-l-hamd)

7. AS-SUŽŪD (=TÄISKUMMARDUS) + takbīr

- takbiri ajal käte kõrvade juurde tõstmine
- käed kummardades maha enne põlvi
- küünarnukid täiskummarduses maast lahti
- sõrmed qibla suunas õlgade all / kõrvade all
- varbad qibla suunas, kannad koos

5) subhāna rabbi-al-a'lā + wa bihamdi; 3x

- käsivarte kehast eemal hoidmine
- käsivarred ei puutu maad (puutuvad ainult käelabad)
- kõhu reitest eemale hoidmine
- duade (invokatsioonide) lausumine (See, kes Kõigekõrgemalt midagi ei küsi, oleks nagu arvamisel, et tal on kõik juba olemas ning pole ühtegi pattu hingel.)

8. ISTUMINE + takbīr

- vasak jalg taguotsa all (istume kannal), parem toetub vertikaalselt varvastele, varbad qibla suunas; nii kahe täiskummarduse vahel kui ka esimese tašahudi ajal

- istuda sama pikalt kui olime sužudis

- hetkeks istuda ka enne, kui lõplikult järgmiseks rakaks tõused

9. ÜLDINE RAHU PALVETAMISEL

6) rabbierfehlī (3x)

7) palve keskel olev tašahud (kui on 3- või 4-rakaline palve)

- vahel õnnistuste lisamine palve keskel olevale tašahudile (allahumma salli 'ala Muhammad wa 'ala eeli Muhammad etc.)

- vahel tõsta käed kõrvade juurde allahu akbari ütlemisel ja enne kolmandaks rakaks tõusmist

8) palve keskel oleva tašahudi ajal istumine

- kogu tašahudi kestel parema käe nimetissõrme qibla poole suunamine

- nimetissõrme liigutamine (välja arvatud šahāda ajal, mil sõrm seisab qibla suunas paigal)

10. VIIMANE TAŠAHUD

11. VIIMASE TAŠAHUDI AJAL ISTUMINE

- tawarruki positsioon - vasak jalg taguotsa parema poole all, vasak taguotsa pool vastu maad, parem jalg toetub vertikaalselt varvastele

- kogu tašahudi kestel parema käe nimetissõrme qibla poole suunamine

- nimetissõrme liigutamine

12. ÕNNISTUSTE LISAMINE VIIMASELE TAŠAHUDILE (ALLAHUMMA SALLI 'ALA MUHAMMAD WA 'ALA EELI MUHAMMAD jne)

13. PERFECTNE JÄRJESTUS

- duade (invokatsioonide) lausumine

14. AS-SALĀMU 'ALIKUM (2LE POOLE) wa rahmat-ullah / wa rahamat ullahi wa barakātuh

- duade (invokatsioonide) lausumine enne ja/või pärast lõputervitust

Miks on oluline teada, mis rolli mingi palve osa mängib?

Peame teadma, mis roll mingil palve osal on, sest muidu ei oska me unustuse või segiminemise korral oma palvet parandada. Seega, kui ununeb või jätame meelega välja *sunna* märgitud osa, siis ei juhtu sellest midagi. Kui jätame tegemata **ALUSTALA** või **kohustuse**, peame vea suuruse astmest ja tingimustest lähtuvalt kas viga parandama (vastavalt ettekirjutusele) või sootuks uue palve sooritama.

NÄPUNÄITEID PALVE EDUKAKS SOORITAMISEKS

- Palves olgu kohal nii keha kui ka süda.
- Meie palve kas õnnistab või neab meid.
- See, kes on öelnud *šahada*, maksnud *zakaati*, käinud Mekas hadžil, kuid ei palveta, on kõigest hoolimata moslemite kogukonnast välja arvatud ning teda ei või ka moslemite kombe kohaselt surnuna pesta ega matta.
- Kahepalgelistele ning uskumatutele on palve kõige raskem asi.
- Kui arvad, et siinses elus ei ole aega palvetada, siis küll sulle järgmises elus see leitakse – 1-le rakale kulub seal 40 püha aastat.
- Palve on ainus asi, mis Muhammedile (صلى الله عليه وسلم) ilmutati tema taevasse tõusmise (*al-mirāž*) ajal.
- Palveajast mitte kinnipidamine on vabandatah vaid kogemata magama jäämise, kooma, minestuse, raske haiguse (näiteks tilguti all) või muu sarnasega. Kui jäta mõjuva põhjuseta õigel ajal palvetamata, siis võid terve elu seda sama palvet järgi teha, õigel ajal sooritatud palve tasu sa selle eest ei saa.
- Meesterahvas, kes palvetab grupis, saab 21 korda suurema tasu, kui see, kes palvetab üksi. Naisele parim koht palvetamiseks on aga kodus voodi kõrval, seal on tema suurim tasu.
- Palvet on parem sooritada kas kohe palveaja alguses või just enne järgmise palveaja algust.

- Kõige lähemal oleme Jumalale *sužūdi* (täiskummarduse) ajal.
- *Sužūdi*ks Jumala ees loetakse näiteks ka Koraani lugemist või islami kohta õppimist.
- *Bismillahi ar-rahmāni ar-rahīmi* ütlemise eest saab 190 *hasanat* (= 19 tähte, iga Koraani tähe ütlemise eest saab 10 *hasanat*).
- *Fažr ja maghrib* peaksid olema võimalikult pikad.
- Duasid võib teha nii kinniste kui lahtiste silmadega, kui kohustuslikke palveid peab alati tegema lahtiste silmadega (välja arvatud juhul, kui midagi vaateväljas segab palveks konsentreerumist).
- Päevaseid palveid (*dohr ja asr*) ei tohi kunagi jätta öö peale! Neile peab leidma vähemalt mõned minutid *dohri ja maghribi athanide* vahel, kasvõi ilma *wuduta* ja püstijalu.
- Palve asendist sõltub tasu, mida palve eest saad. Kõige hinnatavam on püsti palvetamine > põrandal istudes > toolil istudes > paremal küljel lamades > vasakul küljel lamades > selili.
- Kahekesi palvetada kellegagi, kes ei ole su *mahram*, on keelatud ja su palve ei loe.
- Palvetades on parem lugeda Suurasid nende Koraani järjekorras.

Palve parandamine:

- Kui arvad, et ei saa *asri* ajal palvetada ning loed *dohri ja asri* korraga, kuid hiljem selgub, et oled palve ajal vaba, siis pead *asri* uuesti sooritama vaid juhul, kui on võimalus seda teiste moslemitega grupis teha.
- Kui sul on *maghrib* tegemata ja jõuad mošeesse ajaks, mil imaam alustab juba *išaga*, siis alusta teistega palvetamist, kuid sinu *niya* olgu *maghrib*. Kui imaam tõuseb neljandaks *rakaks*, siis jää istuma, tee *tašahud* ja lõpeta palve üksi.
- Kui jõuad mošeesse ning tahad sooritada vabatahtlikku mošEEPALVET ning poole palve peal alustab imaam juba kohustuslikku, siis pead vabatahtliku katki jätma ning kõigiga koos kohustuslikku alustama.
- Kui palvetad ning avastad, et *qibla* suund on vale, siis pead palve uuesti tegema vaid juhul, kui su nägu (või osa näost) on täielikult *qibla* suunast vastassuunas.

- Kui sa palvetamise ajal rinda *qibla* poolt ära ei pööra, siis on su palve jõus isegi juhul, kui teed vahepeal kõrvalt näiteks ukse lahti või võtad mõne pealisriide seljast (näit: avastad, et jakk on must).
- Kui eneselegi märkamatuks midagi palves ära jääb, siis on sul suuremaid šansse Jumala poolt sinu palve aksepteerimiseks kui juhul, kui midagi juurde paned. Parem teha vähem, kuid kindlas teadmises, et sul on õigus.
- Kui lähed mošeesse, jääd ilma esimesest *rakast* ning palvetad ülejäänud teistega, seejärel lõpetad koos teistega ning lahkud ja alles siis tuleb meelde, et esimene *raka* jäi puudu, siis mine kohe tagasi ja tee 1 *raka* koos kahe lisakummardusega ja ilma uue *tašahudita* ja su palve kehtib inshallah. Kui oled juba vahepeal *wudu* kaotanud või selle palve ajast väljas, pead terve palve uuesti tegema.
- Kui jõuad palvele enne „*sāmi allahu limān hāmidāhi*”, siis see *raka* läheb sulle inshallah imaami arvelt kirja ning sa ei pea seda lõpus järgi tegema.
- On olukordi, kus võib palve katkestada ja pärast samast kohast jätkata (näit: nina nuuskamine, jaki seljast võtmine, ukse avamine, kui ei muuda rinna suunda *qibla* poole). Palvetades võib isegi tõsta kõrval oleva ja heliseva telefoni toru. Sellisel juhul mehed retsiteerivad selle koha palves valjult, kus nad parasjagu on ja naised plaksutavad käsi, et teisel pool telefoni olev isik saaks aru, et oled palves. Antud juhtudel ei pea lõpus tegema lisakummardusi, kuna midagi ei ole ju unustatud.

Kas palvetan valjul häälel või mõttes?

- Kui tegemist on öise palvega ning imaam valjul häälel palvetab, siis ei tohi temaga Koraani kaasa lugeda vaid tuleb öelda vaid „*amiin*” ning muid fraase ning Koraani retsiteerimist vaikides kuulata ja jälgida. Iga imaami järel palvetaja saab sama tasu, kui sel juhul oleks saanud, kui ta oleks ise retsiteerinud.
- Kui *tarāwih*, *šifa* ja *witr* sooritatakse mošees ja grupis, siis loetakse neid valjul häälel (muidu kõik vabatahtlikud palved hääletult).
- Kui grupis on kasvõi üks mees, siis naised palvetavad hääletult.
- Kui mees tuleb ruumi, kus naised koos näiteks *maghribi* palvetavad, siis peab (nais)imaam häälega palvest tegema hääletu palve.
- Kui sa palvetad üksi häälega palvet, siis palveta nii, et sa ainult ise oma häält kuuled.

Wudu ehk väikesed ablutsioonid:

- „Viimase piisaga sellest veest, millega end puhastad, langeb sinu viimane patt.” – *hadith sahīh*
- „Puhastumine on pool usust.” – *hadith šarīf*
- *Wudu* katkestamiseks palvetamisel peab olema tunda lõhn või kuulda hääli.
- Kui tunned, et su *wudu* on katkestatud ning palvetad mošees, siis ütle „*assalamu alikum*” ning istu rahulikult, kuni teised on palve lõpetanud. Seejärel tee uuesti *wudu* ning soorita terve palve.
- Kui inimesel on haigus, mis võib kokkupuutest veega hullemaks minna, siis peab ta tegema kuiva *wudu* (kivi või liivaga).
- Kui sooritad *wudu* ja kaotad selle, siis võid sokkide kandmise puhul *wudut* uuesti sooritades vaid märgade kätega sokkide pealt läbi käia juhul, kui ei ole vahepeal sokke jalast võtnud või näiteks rätsimiseks kätt soki sisse pistnud.
- *Wudu* kaotab ka kehtivuse, kui kedagi sõimad või kellegi peale valetad.
- Koera puudutus *wudut* ei katkesta, küll aga teeb seda koera lakkumine.
- Veel rinnapiimal imiku mähkme vahetamine *wudut* ei katkesta.
- Rinnatoidul lapse pissi sinu riietel katkestab sinu *wudu* vaid juhul, kui see läheb riidest läbi (kui jääb lihtsalt peale, võid vaid seda kohta riidel pesta ja *wudu* kehtib) ja kui on tegemist tüdrukulapse pissiga.
- Kui sooritad *wudu* ja oled veel märg ning tuleb meelde, et midagi unustas ära, siis teed lihtsalt selle, mis enne puudu jäi. Kui oled juba kuiv ja tuleb meelde, et midagi jäi ära, siis pead kõik uuesti tegema.
- *Wudu* ajal võib rääkida vaid juhul, kui see on vajalik.
- Kui katkestad *wudu* tegemise vaid lühikeseks ajaks, võid pooleli jäänud kohast jätkata; kui pikemaks ajaks, siis tee kõik uuesti.
- Vaid tõeline moslem jälgib, et tema *wudu* oleks alati perfektne!
- Isegi, kui kaks inimest teevad oma *wudut* täpselt ühte moodi, siis see saab alati suurema tasu, kes teab, miks ta midagi teeb ja milline tähtsus on mingil *wudu* osal.
- Künnelaki või plaastriga sooritatud *wudu* ei pruugi olla kehtiv.
- Naine võib teha *wudut* oma hidžabi peal, kui kardab, et mõni mees võiks teda näha.

- *Wudu* tegijatest on neid, kelle *wudut* Jumal vastu ei võta, kellel võetakse lihtsalt vastu, kellel võetakse vastu ja antakse 1 *hasana*, kellel võetakse vastu ja antakse lõputult *hasanasid*.

Sunna ja nafiila palved:

- *Sunna* palved on need vabatahtlikud palved, mida on väga soovitatav sooritada, kuna Prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) tegi seda regulaarselt. *Nafiila* palved on need vabatahtlikud palved, mida igaüks võib teha siis, kui soovib (kahe *raka* kaupa).
- Tehke võimalikult palju vabatahtlikke palveid, need parandavad kohustuslike vigu.
- Enne *fažrit* on 2 *rakat sunna* palvet (I soovitatavalt *Al-Kāfirūn*, II – *Al-Ikhlās*) Kes ärkab enne *fažrit* ja teeb 2 *rakat*, oleks nagu terve öö palvetanud.
- Peale *fažri* palvet ei ole ühtki *sunna* palvet kuni päikesetõusuni. Peale päikesetõusu on võimalik teha 2 *rakat (doha)*.
- Enne *dohrit* on 4 *rakat sunna* palvet, pärast 2.
- *Asri* ees ega taga ei ole *sunna* palvet.
- *Asri* ja *maghribi* vahel ei ole ühtki *sunna* palvet.
- *Maghribi athani* ja *iqama* vahel ei ole *sunna* palvet.
- Peale *maghribi* on väga soovitatav teha 2 *rakat* (I soovitatavalt *Al-Kāfirūn*, II – *Al-Ikhlās*).
- Peale *išat* võib teha kuni 13 (2+2+2+2+2+2+1) *rakat* (või ka 21) vabatahtlikke palveid. Neist kolm viimast – *šifa* (2) ja *witr* (1) kuuluvad kohustuslike *sunna* palvete hulka (*sunna muakkada*).
- Vabatahtlikke palveid võib veel teha ükskõik millal, välja arvatud *fažri* ja päikesetõusu vahel ning *asri* ja päikeseloojangu vahel.
- Mošeepalve on ainuke vabatahtlik palve, mida võib teha mošees - v.a. kohustuslikud *sunna* palved *šifa* ja *witr*, mida võib küll teha mošees, kuid parem oleks siiski kodus.
- Reedese kogukonnapalve eel ei tehta vabatahtlikku mošeepalvet.
- Miks tehakse mošeesse saabudes 2 *rakat* mošeepalvet? Kui jõuad enne palveaega, siis pead oma ootamist kuidagi „legaliseerima”, et mitte niisama oodata ja millelegi muule mõelda. Enne mošeepalve sooritamist ei tohi istuda.

- Kui jõuad samal ajal, kui tehakse esimest palvekutset, siis seisad seni, kuni palvekutse on läbi ja siis võid enne *iqamat* teha mošeepalve.
- Kui jõuad *maghribi* palvele rohkem kui 10 min enne palvekutset, siis võid teha mošeepalve – see on ainuke lubatud situatsioon, milles võib teha *asri* ja *maghribi* vahel vabatahtlikku palvet.
- *Sunna* palvetest võib grupis sooritada *tarāwih*i (eriti Ramadanikuul sooritatavad lisarakad), *šifat* ja *witrit*.
- Iga öö viimases kolmandikus laskub Jumal madalaimasse taevasse, avab oma andestuse väravad ning hüüab: „Kas keegi on patustanud ja tahab andestust paluda?” – Seetõttu on kõige parem vabatahtlikke ööpalveid (2e *raka* kaupa kuni 10 või 18, kuna *šifa* ja *witr* peavad magamaminemisajaks loetud olema) lugeda enne *fažrit* ärgates.
- Vabatahtlikke palveid tehes võib lugeda otse Koraanist; võib soovi korral ka palvetada istudes.

Imaam:

- Ka 7-aastane laps võib palvet juhtida, kui ta on kõigist tema järel palvetavatest inimestest kõige kompetentsem.
- Naine on oma maja imaam (st – naine juhib palves nii lapsi kui muid naissoost majalisi).
- Kui 2 inimest palvetavad koos, siis imaam peab olema vasakul pool.
- Kui koos palvetajaid on rohkem kui 2, siis astub imaam teistest ette.
- Kui palvetab naistegrupp, siis imaam seisab keskel (mitte vasakul nagu kahe mehe või kahe naise palves või ees nagu grupipalves) ja astub vaid pisikese sammukese teistega võrreldes ette.
- Kui on nii palju rahvast, et kellelgi pole kummardamiseks õieti ruumi, siis tuleb piisavalt ruumi anda vaid imaamile, ülejäänud võivad kasvõi üksteise seljas kummardada, kõik saavad tasu imaami järgi.
- Naine võib palvetada oma abikaasa kõrval (kui nad palvetavad kahekesi), kuid soovitatavalt siiski taga (kuna naine võib oma mehe tähelepanu palvelt kõrvale juhtida).
- Imaam võib ise teha nii *athani*, *iqama* kui ka palvet juhtida.

- Kui imaam loeb palvetades mõnda Suurat valesti või teeb mõne muu vea, siis talle selleks märku andmiseks peaksid mehed hüüdma „*subhāna allah*” ja naised paar korda käsi kokku lööma.
- Kui imaam on haige ja palvetab istudes, siis peab kogu tema taga palvetav kogukond istudes palvetama.
- Kui teile tuleb kaugelt külaline, siis on *sunna* kohaselt soovitatav tema määrata kodus palvetades imaamiks, isegi kui ta teeb ainult 2 *rakat* (*dohr*, *asr*, *iša*; *maghrib* ikka 3) reisijapalvet. Sellisel juhul tõusevad imaami järel palvetajad sel ajal püsti, kui imaam ütleb „*assalamu alikum*” ning jätkavad iseseisvalt palvet.
- Kui imaam palvetab ja tõuseb *tašahudī* asemel püsti, siis mehed peavad talle ta veast märku andma sellega, et ütlevad „*subhānallah*”. Kui mehi ei ole, peavad naised plaksutama.
- Kui oled kindel, et palves peab olema 3 *rakat* ja imaam teeb juba 4t, siis jää seniks istuma, kui ta 4t teeb ja tee seejärel temaga koos *tašahud*.
- Kui imaam teeb 2 lisakummardust, siis peavad kõik tema taga samamoodi tegema, isegi kui sinul endal midagi valesti ei läinud.

Lühendatud palve:

- Lühendatud palve tähendab, et *dohri*, *asri* ja *iša* 4 *raka* asemel palvetatakse 2 *rakat*; *fažri* ja *maghribi rakade* arv jääb samaks.
- Palveid on lubatud lühendada reisi ajal. Reisiks peetakse vähemalt 85 km läbimist.
- Prohvet Muhammedi (ﷺ) abikaasa Aiša on öelnud, et algselt olidki palved 2-*rakased*, hiljem muudeti need pikemaks, kuid reisijapalve pikkus jäi samaks (Al-Bukhari).
- Prohvet Muhammed (ﷺ) sooritas reisides tihti vabatahtlikke palveid oma kaamli seljas ja sellesse suunda, kuhu sõitis kaamel; kohustuslike palvete ajaks ronis ta aga alati kaamli seljast maha ning palvetas Kaaba suunas. Kuna tänapäeval on tihti reisides (lennukis, bussis) võimatu palveks püsti tõusta ning kummardamiseks kohta leida või isegi end Kaaba suunas keerata, on enamusi islami õpetlasi nõus, et on lubatud ka kohustuslikke palveid istudes sooritada, kuigi parem oleks seda teha püsti.
- Kui inimene läheb välismaale, võib ta reisijapalvet teha seni, kuni leiab, et on reisil. Kui end aga välismaal sisse seatakse (käiakse ülikoolis, töötatakse, on olemas elamisluba

jne), siis seda enam reisiks ei peeta ning palvetaja peaks sooritama taas täispikkuses palved.

Palvete üksteise järel lugemine:

- Teatud tingimustes on lubatud *dohr* ning *asr* palvetada üksteise järel, kahe palve vahel vaid veidi oodates, samuti ka *maghrib* ja *iša*. Sellisteks tingimusteks on näiteks reisil olemine või tänapäeva tingimustes ka kool või töö, kus ei ole võimalik palveid nende õigetel aegadel palvetada.
- *Dohrit* ja *asrit* võib sellisel juhul palvetada ükskõik mis ajal alates *dohri* palvekutsest kuni *maghribi* palvekutseni (st *dohr* ja *asr* peaksid olema tehtud enne *maghribi* palvekutset). Kindlasti ei tohiks jätta päevaseid palveid (st *dohrit* ja *asrit*) õhtuste palvete ajale (st *maghribi* või isegi *iša* ajaks) – 5 minutit kahe palve sooritamiseks peaks igaüks keskpäevast (NB! keskpäev = täpselt päikesetõusu ja päikeseloojangu vahel, ehk *dohri* algusaeg, mitte 12h) päikeseloojanguni kindlasti leidma.
- Reisil olles (või tänapäeval ka töö, kooli tõttu, kui seal ei ole tõesti võimalik palvetada) võib palvetada *maghribi* ja *iša* ühel ajal, prohveti (صلى الله عليه وسلم) eeskujul võib *maghribi* palve kuni *išani* edasi lükata. Samas ei tohiks unustada, et *iša* aeg on kuni keskööni (NB! kesköö = täpselt päikeseloojangu ja päikesetõusu vahel, mitte 00h); peale keskööd võivad *išat* veel palvetada vaid need, kellel on väga mõjuvad põhjused (näiteks naisel sai just läbi menstruatsioon, inimene oli väga haige, koomas jne).
- Seoses meie piirkonna pikkade suvepäevadega on enamus islami õpetlasi nõus, et need, kes on õhtul väsinud, võivad *maghribi* ajal palvetada nii *maghribi* kui ka *iša* ning magama minna. Samamoodi, seoses meie piirkonna lühikeste talvepäevadega, on meil vajadusel lubatud üksteise järel palvetada *dohr* ja *asr*.
- Kindlasti ei tohi neid Jumala poolt meile antud lihtsustusi palvetamiseks niisama ilma põhjuseta või lihtsalt laiskusest ära kasutama hakata!

KUIDAS TEHA OMA PALVELE

„VIGADE PARANDUST”?

Iga moslem peab endast palvetades andma 100% ja olema mõttega vaid palve ja Jumala juures. Siiski oleme vaid inimesed ja saatan võib kiusata meid kõiki. Seega võib juhtuda, et me ei tea enam, millise *raka* juures me parasjagu oleme, kui mitu korda või kas midagi laususime jne.

Palve vigade parandamise võimalus sõltub mitmetest asjaoludest: **kas viga tehti alustala (*rukn*), kohustuse (*wāḏib*) või *sunna* juures, kas pandi midagi juurde, jäeti ära või närib meid lihtsalt kahtlus.**

Selleks, et oma palvele „vigade parandust” teha, peame palve lõpus sooritama kaks lisakummardust (*suḏūd*). Neid lisakummardusi nimetatakse ***suḏūd as-sahū*** ja nende tegemise võimalikkus ja koht palves pannakse paika kolme kriteeriumi järgi.

SUḐŪD AS-SAHŪ:

1) ***AZ-ZIYĀDA*** – kui midagi on juurde lisatud

2) ***AN-NAQS*** – kui midagi on ära unustatud / puudu

3) ***AŠ-ŠAKK*** – kahtlus

1) *AZ-ZIYĀDA* – kui midagi on juurde lisatud

Kui oled palvesse midagi **meelega lisanud**, siis on su **palve kehtetu**.

Kui **lisasid midagi kogemata** (näiteks tegid 4 *raka* asemel 5 *rakat*) ja enne palve lõppu tuleb see sulle meelde ja tead kindlasti, et nii juhtus, siis pead oma **2 lisakummardust** tegema **PEALE *as-salamu alikumi*** (st - ütled palve lõpus mõlemale poole *as-salamu alikum*, siis teed 2 lisakummardust ja seejärel uuesti *as-salamu alikum*).

2) *AN-NAQS* – kui midagi on ära unustatud / puudu

Kui **unustad ära *takbiratu l-ihrami*** (kõige 1. *allahu akbari* palve alustamisel), ükskõik kas meelega või kogemata, siis on su **palve kehtetu**.

Kui jäta mõne muu **alustala (*rukn*) meelega tegemata**, siis on su **palve samuti kehtetu**.

Kui aga **alustala** jääb **kogemata** tegemata, siis: **1)** kui oled veel **samas *rakas***, siis **pöördud** selle koha juurde **tagasi** ja teed sealt maalt **uuesti**, **2)** kui juba **järgmises *rakas***, siis loed viimase vigase *raka* kehtetuks ja **asendad selle järgmisega**. Mõlemal juhul tuleb palve lõpus teha **2 lisakummardust PEALE *as-salamu alikumi***.

Kui jätab **meelega tegemata kohustuse (*wāḏib*)**, siis on su **palve kehtetu**.

Kui aga **kohustus** jääb **kogemata** tegemata, siis: **1)** kui meenub **enne järgmise palvepunkti juurde minemist**, siis teed selle kohustuse ära ja sul **ei ole palves võlga** (ei pea tegema lisakummardusi), **2)** kui meenub **enne järgmist alustala**, siis lähed **tagasi selle kohustuse juurde**, teed selle ära ja palve lõpus teed **2 lisakummardust PEALE *as-salamu alikumi***, **3)** kui meenub **peale järgmist alustala**, siis **ei pea kordama**, lähed palve lõpuni välja ja teed **2 lisakummardust ENNE *as-salamu alikumi***.

Sunnat, olgu see siis meelega palvest välja jäetud või kogemata, **järgi tegema ega parandama ei pea**. See on meile vabatahtlik ja lihtsalt soovitatav, aga mitte kohustuslik element.

3) AŠ-ŠAKK – kahtlus

Kahluseks ei loeta järgmisi juhtumeid: **1)** kui tegu nagu **illusiooniga**, **2)** kui inimesel on **pidevalt kahtlused**, **3)** kui kahtled siis, **kui palve juba läbi**.

Kahtluse puhul on kaks võimalust: **1)** kui kahtled **kahe vahel ja üks arvamus on tugevam kui teine** - teha **selle järgi, mis tugevam** palve lõpuni ja **2 lisakummardust PEALE *as-salamu alikumi***;

2) kui kahtled **kahe vahel ja kumbki arvamus ei ole teisest tugevam – teha kindlam variant** (st, kui ei tea, kas tegid 2 või 3 *rakat* kui pidid tegema 3, siis teed igaks juhuks ühe veel, et olla kindel, et 3 on täis ja asendad selle võimaliku eelmise kolmandaga) ja **2 lisakummardust ENNE *as-salamu alikumi***.

VEEL NÄPUNÄITEID:

- *Hadith*: Abu Huraira ütles: „Kord tegi Prohvet (صلى الله عليه وسلم) *dohrit* (või *asrit*) palvetades vaid 2 *rakat* ja ütles seejärel „*assalamu alikum*”. Kõik küsisid – kas palve on nüüd lühendatud? Prohvet (صلى الله عليه وسلم) tegi selle peale 2 *rakat* veel, ütles *as-salamu alikum*, tegi 2 lisakummardust ning uuesti *as-salamu alikum*.

- *Hadith*: „Kord tegi Prohvet (صلى الله عليه وسلم) 4 *raka* asemel 5 *rakat*. Küsisime temalt – kas palvet on nüüd pikendatud? Selle peale tegi Prohvet (صلى الله عليه وسلم) vaid 2 lisakummardust.”

- Kui unustad palvetades ühe alustaladest, siis võid seda meelde tulemisel parandada vaid veel palves olles või just palve lõppedes. Kui palve on juba läbi, kui olen *wudu* kaotanud või palvekohast lahkunud, pean kogu palve uuesti tegema.
- Peale lisakummardusi ei loeta enam uut *tašahudī*, kuid kui lisakummardused on PEALE *as-salamu alikumi*, siis pean *as-salamu alikumid* uuesti ütlema.
- Kui *tašahudī* asemel tõused püsti ja hakkad Fatihad lugema ja siis tuleb meelde, et pidid *tašahudī* lugema, ei tohi mingil tingimusel Fatihad pooleli jätta ja maha istuda – tuleb see *raka* lõpetada ja jätta eelmisele asendajaks. Lõpus tuleb teha 2 lisakummardust (peale *as-salamu alikumi*).
- Kui oled juba palve lõpetanud ja tuleb meelde, et ühes *rakas* ei lugenud Fatihad, siis tõused püsti, teen ühe korraliku *raka* juurde ja selle lõppu 2 lisakummardust.
- Kui unustad peale II *rakat tašahudī* ja see tuleb meelde TÕUSTES kolmandasse, siis istud kohe uuesti tagasi ja ütled *tašahudī*. Kui oled juba III *raka* Fatihat lugema asunud, siis teed *tašahudī* III *raka* lõpus, teed IV *raka* ja selle lõpus *tašahudī* järel 2 paranduskummardust.
- Kui naine avastab palvetades või peale palve lõppu, et juuksed või mõni muu lubamatu kehaosa olid väljas, siis peab ta kogu palve uuesti tegema.

AIDI PALVE

***Salātu l-’iyd* ehk *aidī* palve - palve, mida loetakse mõlemal moslemite suurel pühal aastal, määrati moslemitele esimesel *hižra* (Muhammedi (صلی الله علیه وسلم) ja tema kaaslaste ümberasustus Mekast Mediinasse) aastal.**

Kas *aidī* palve on kohustuslik?

Islamiteadlased on erinevatel arvamustel selles suhtes, kas Aidi palve on kohustuslik või mitte. Osad ütlevad, et tegemist on ***sunnaga*** (vabatahtlik). Teised ütlevad jälle, et tegemist on **kogukonna kohustusega** (*fard al-kifāya*) ja osad ütlevad, et tegu on **personaalse kohustusega** (*fard al-’ayn*) ja et see, kes seda kohustust ei täida, on teinud pattu. Selle põhjenduseks on tsiteeritud *hadithi*, mille kohaselt Prohvet (صلی الله علیه وسلم) käskis *aidī* palvest osa võtta ka vabadel naistel, neitsitel ja isegi menstrueerivatel naistel

(kes ei pidanud küll siis palvetama, vaid lihtsalt kohal olema), kes tavaliselt ei olnud kohustatud väljas käimagi.

Millal palvetatakse *aidi* palvet?

Aidi palvet peetakse tavaliselt hommikul, kui päike on juba tõusnud, kuid mitte ka liiga hilja. Üks *hadith* jutustab meile, et Prohvet (صلی اللہ علیہ وسلم) palvetas **Ramandanikuu järgset *aid ul-fitri* palvet, kui päike oli umbes 6 m horisondist kõrgemal ja ohverdamispüha *aid ul-adha* palvet, kui päike oli umbes 3 m horisondist kõrgemal.**

Tänapäeval pannakse ühe piirkonna moslemite jaoks paika, mis kellast nende kohalikus mošees pühade palvet peetakse ja enne seda kindlaks määratud aega ei või ka need inimesed, kes *aidi* palvest mošees osa võtta ei saa (haiguse või töö tõttu näiteks) omapäi seda palvet sooritada. Ka selles ei ole islamiteadlased üksmeelel, mis ajani seda palvet on võimalik veel omal käel sooritada – osad ütlevad, et päeva jooksul, osad jällegi, et kuni dohri palveni.

Kes palvetavad *aidi* palvet?

Prohvet (صلی اللہ علیہ وسلم) on öelnud: „*Laske vabadel naistel, neitsitel ja menstrueerivatel naistel tulla *aidi* palvele ja olla tunnistajateks kõigele heale ja usklike palvetele. Mis puutub aga menstrueerivatesse naistesse, siis nemad ärgu siseneгу palvepaika.*” (Bukhari) Mis tähendab siis, et menstrueerivad naised võivad küll minna mošeesse, kui palvest osa võtta nad ise ei või, nagu nad ei või ka minna palveks ette nähtud ruumi.

Kuidas minna palvele?

Enne palvele minekut peaks kindlasti midagi sööma, et väljendada seda, et sel päeval ei paastuta (*aidi* päeval paastumine on haram!). Prohvet (صلی اللہ علیہ وسلم) sõi selleks puhuks alati **paaritu arvu datleid**, seetõttu on enne *aidi* palvele minekut paaritu arvu datlite söömine *sunna*.

Samuti on väga soovitatav (*mustahab*) teha **enne *aidi* palvele minekut *al-ghusl*** ehk suured ablutsioonid (suur puhastumine), kuna on teada, prohveti (صلی اللہ علیہ وسلم) kaaslased tegid nii.

Meestel soovitatakse panna *aidi* palveks selga oma kõige ilusamad riided. Naised aga peaksid prohveti (صلی اللہ علیہ وسلم) õpetuse järgi jääma tagasihoidlikuks, seega kandma tavariiideid, et mitte liialt silma paista. Kindlasti ei tohiks naised end ka *aidi* päeva puhul lõhnastada ega meikida (va kodus).

Palvele minnes soovitatakse minna ühte teed pidi ja tagasitulles kasutada teist teed, nagu seda tegi meie prohvet (صلى الله عليه وسلم), et oleks võimalik kohata võimalikult palju erinevaid moslemeid ja neid *aidi* puhul õnnitleda. Ka korratakse (mehed võivad valjusti) *aidi* palvele minnes: „**Allahu Akbar, Allahu Akbar, lāā ilāāha illallaah, Allahu Akbar, Allahu Akbar wa lillāāhil hāmd**” (Jumal on Suurim, Jumal on Suurim, ei ole jumalust peale Jumala, Jumal on Suurim, Jumal on Suurim, Jumalale olgu kiitus).

Milline on *aidi* palve?

Aidi palve **koosneb kahest rakast**. Omar (raa) ütles: „*Reisija palve on 2 rakat, adha palve on 2 rakat, žumu'a (reedene kogukonnapalve) on 2 rakat, selline on nende täispiikkus, edasi antud Jumala Sõnumitooja (saws) poolt.*” (Musnad Ahmad, Nisa'i jt.)

Aidi palve **ette ei käi ei *adhani*** (palveaja alguse kutset) **ega *iqamat*** (palve alguse kutset). Jabir ibn Samura (raa) ütles: „*Olen aidi palvet koos Jumala Sõnumitoojaga (صلى الله عليه وسلم) palvetanud mitmeid kordi, alati ilma adhani või iqamata.*” (Muslim)

Aidi palve **ette ega taha ei palvetata vabatahtlikke palveid**, välja arvatud juhul, kui palvet peetakse mošees ja palvetaja jõuab tükk aega enne palve algust kohale. Ibn Abbas (raa) ütles: „*Prohvet (صلى الله عليه وسلم) väljus oma majast fitri päeval, palvetas kaks rakat ja ei palvetanud ei enne ega pärast seda (vabatahtlikke palveid).*” (Zaad al-Maan 2/443)

Aidi palve on üldjoontes nagu iga teine kaheakaline palve, välja arvatud, et **sunnaks on esimese raka alguses ühe alguse *takbīra*** („**Allahu akbar**”) **asemel 7 ja teises rakas 5 *takbīrat***. Selle tõestuseks on ka *hadith*, milles Aiša (raa) ütles: „*Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) ütles nii fitri kui adha palves takbīra: seitse esimeses (rakas) ja viis teises (rakas), kui välja arvata takbīrid, mis öeldakse enne rukut (poolkummardust).*” (Abu Dawud). Kõigi *takbīrade* ajal tõstetakse käsi kõrvade kohale nagu tavalise *takbīra* puhul. Hanafiyya koolkonnas öeldakse esimeses rakas peale alguse *takbīrat* kolm lisa *takbīrat*.

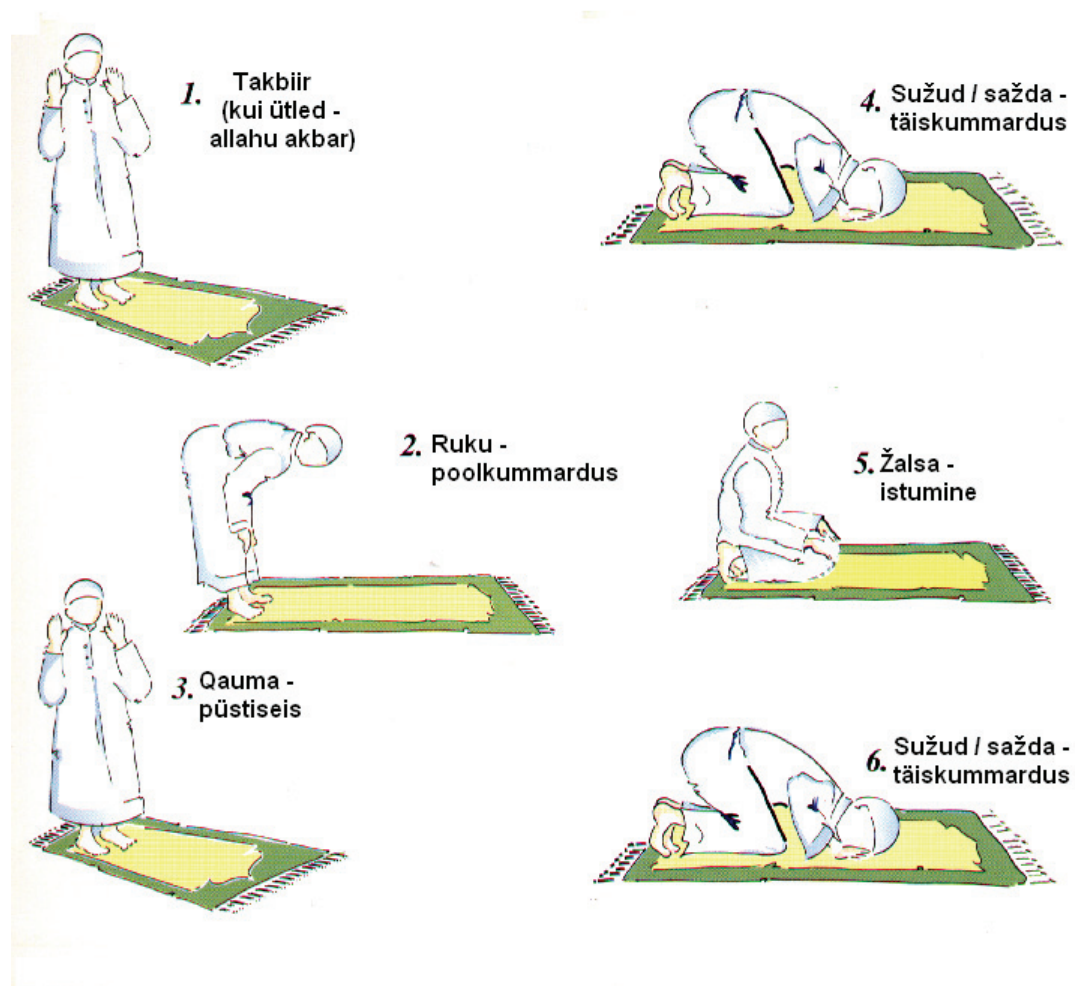
Vastupidiselt reedesele palvusele peetakse *aidi* palve ***khutbat* (jutlust) peale palvet ennast**. Ibn Abbas (raa) ütles: „*Olen aidi ajal palvetanud nii Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم), kui Abu Bakri (raa), kui Omari (raa) kui Othmani (raa) taga ja kõik nad palvetasin enne khutbat.*” (Bukhari) **Kui palve on tehtud, on soovitatav (*sunna*) jääda jutlusele, kuid mitte kohustuslik**, kuna Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles peale *aidi* palvet: „*Nüüd tuleb meil khutba, nii et kes soovib khutbat kuulata, jäägu siia ja kes mitte, võib lahkuda.*” (Abu Dawud)

Hoiatused seoses *aidiga*!

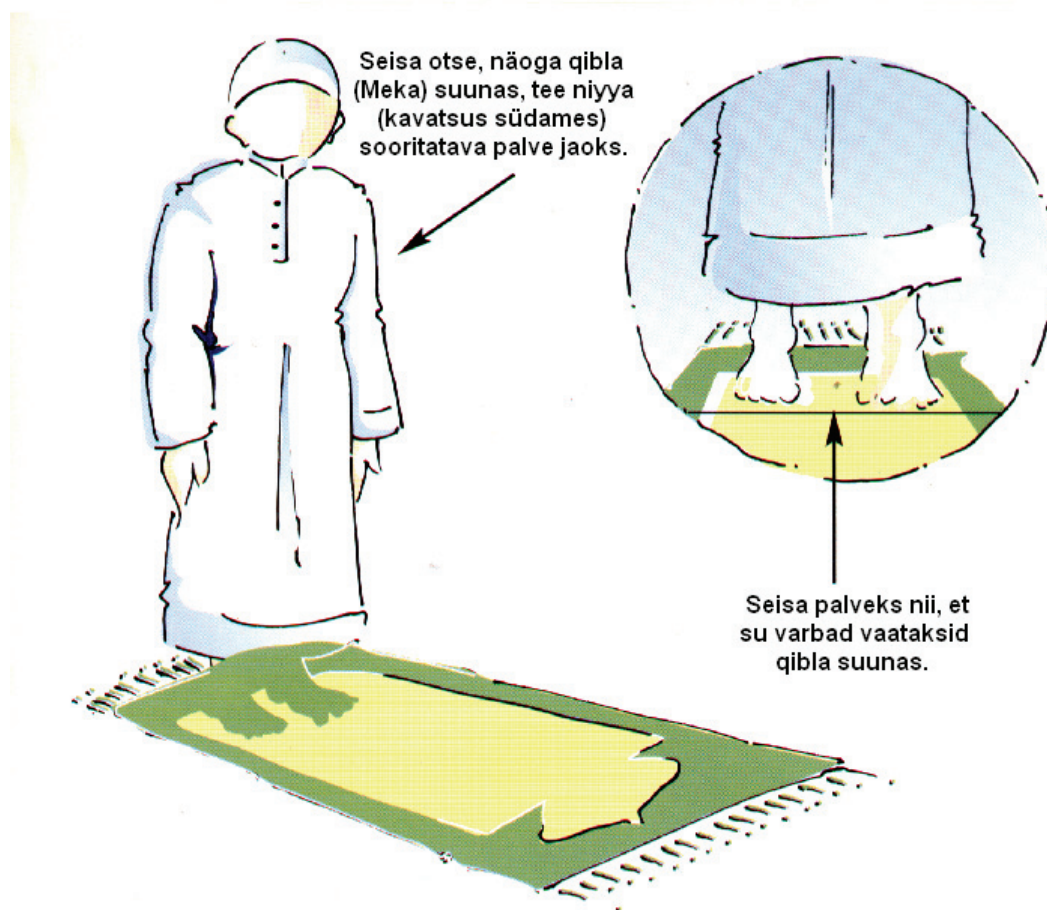
Paljudele moslemitele on saanud tavaks käia *aidi* päeval surnuaial, nõ tervitamas kadunukesi. See ei ole islami traditsioon, kuna **ei ole mingit märget sellest, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) oleks *aidi* päeval süstemaatiliselt surnuaeda külastanud.** Ühe Muslimi *hadithi* kohaselt ütles Aiša, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) olevad käinud surnuaial õhtuti, kusagil ei ole märget *aidi* päeval või reedel või ükskõik mis muul spetsiifilisel päeval surnuaial käimisest. Prohvet (صلى الله عليه وسلم) on vaid öelnud: „*Külastage haudu, kuna see tuletab teile meelde teispoolust.*” (Muslim)

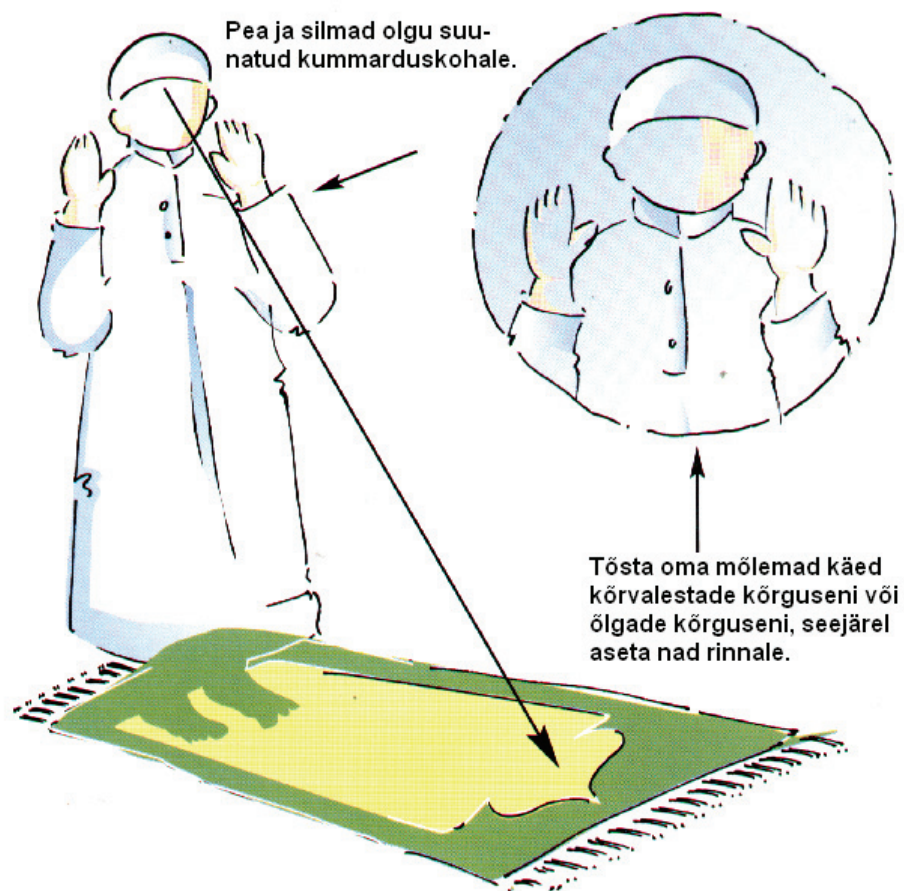
Tihti võtavad moslemid *aidi* päeva kohustust kõiki teisi moslemeid õnnitleda liiga otseselt ja võib juhtuda, et mehed käivad läbi kõik majad, mis neile ette jäävad, **õnnitledes lausa kättpidi seal naisi, kes on (kuna nad on ju kodus) reeglite kohaselt katmata ja kellel *mahramit* juures ei ole.** Teatud riikides kiputakse isegi omavahel põsesuudlusi vahetama, mis on täielikult islami seaduse vastane. Mehed võivad üksteist omavahel tervitada, nagu ka naised omavahel. Meesterahvas võib laubale suudelda oma ema, tüdart või abikaasat.

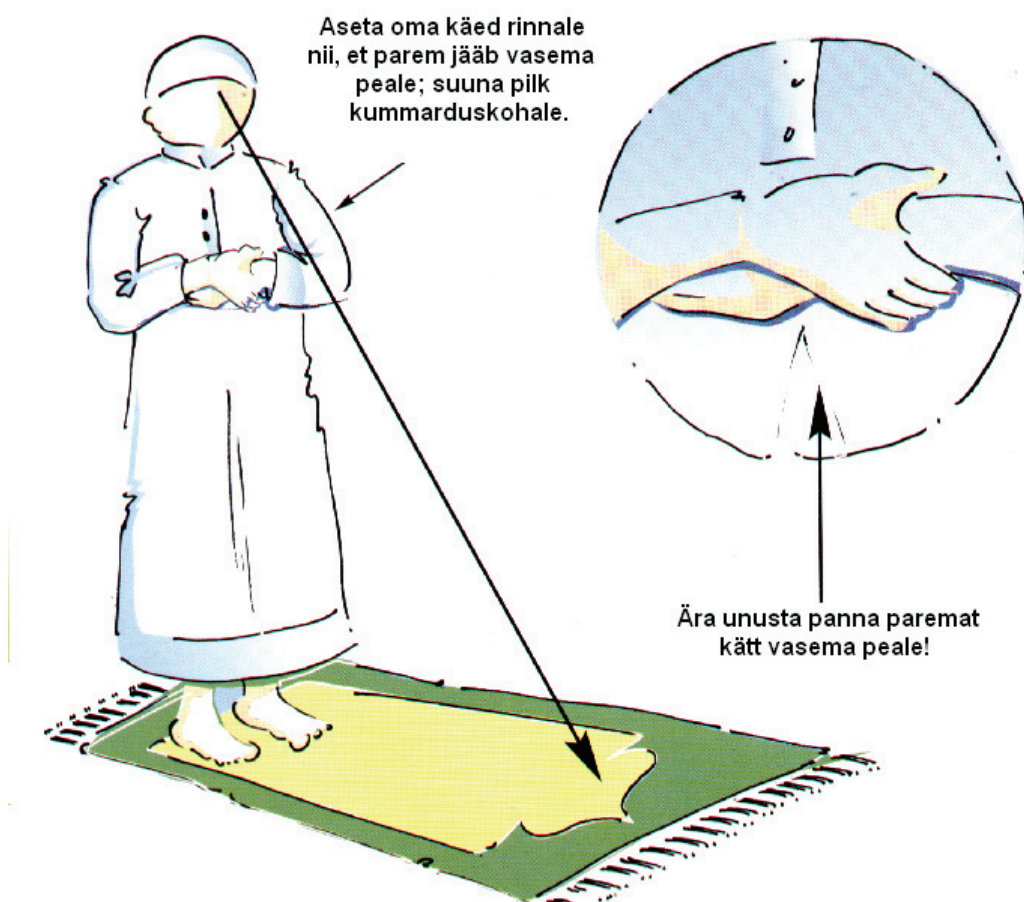
Ei tohiks kindlasti ka ära unustada, et peale **Ramadanipaastu toimuva *aid ul-fitri* palve juurde käib ka *zakaati* (almuse) maksmine.** *Zakāt ul-fitr* tuleb kindlasti enne *aidi* palvet ära maksta, kuna peale *aidi* palvet peetakse seda vaid tavaliseks almuseks (välja arvatud, kui *zakaat* jäi maksmata mõnel väga põjuval põhjusel) (Bukhari). *Zakāt ul-fitrit* võib hakata maksma juba kaks päeva enne *aidi* ja seda võib maksta kuni *aidi* palve alguseni. Parim aeg selle maksmiseks on aga *aidi* hommikul, enne palvet.

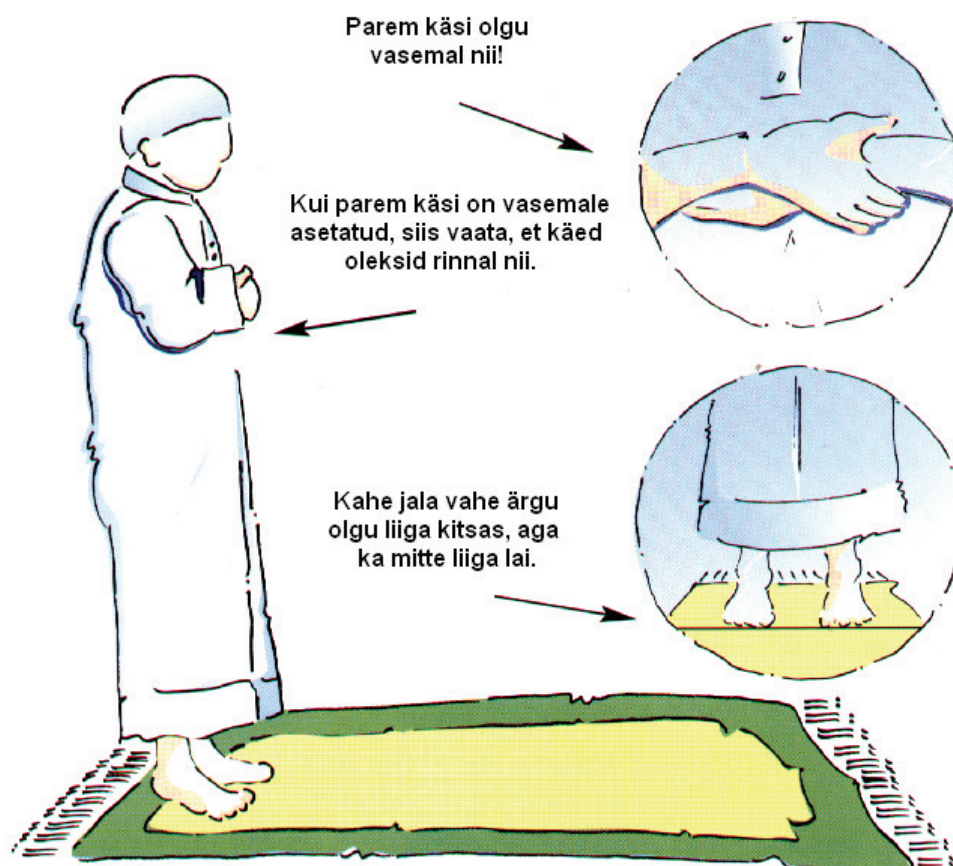
JOONIS 1: PALVEPOSITSIOONID¹⁸

¹⁸ Joonised 1-11 on pärit raamatust „My Prayer Book“ (Darussalam).

JOONIS 2:

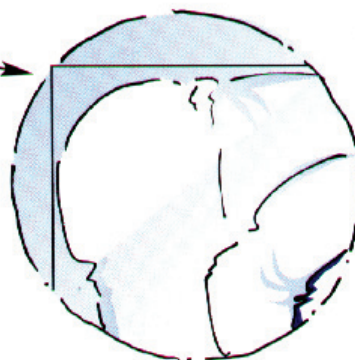
JOONIS 4:

JOONIS 5:

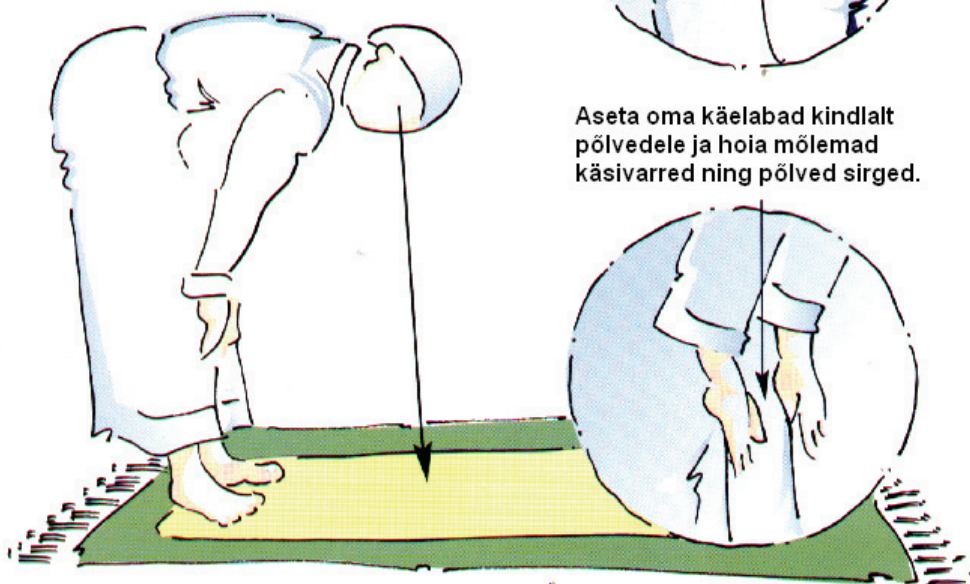
JOONIS 6:

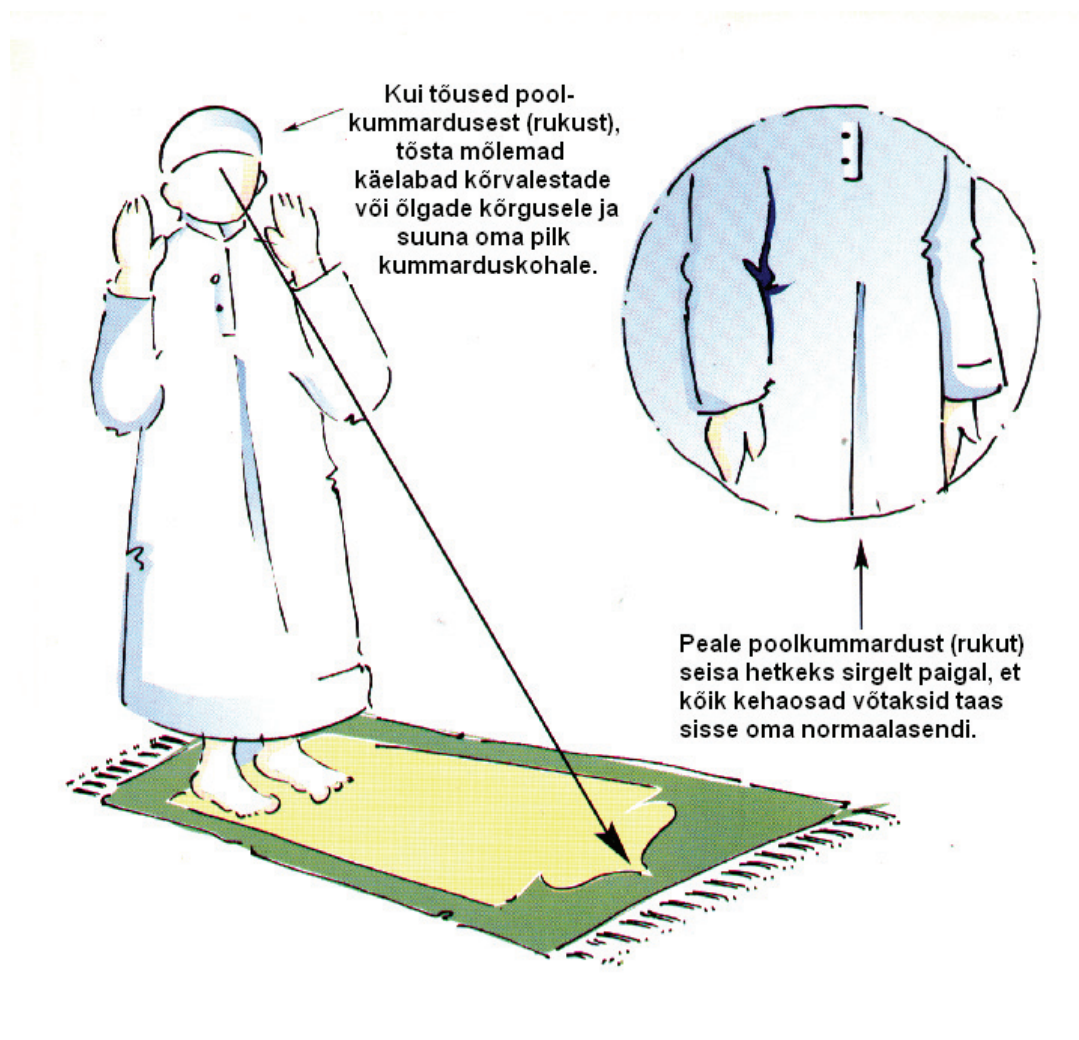
Selg ja pea peaksid ülejäänud kehaga moodustama 90 kraadise nurga.

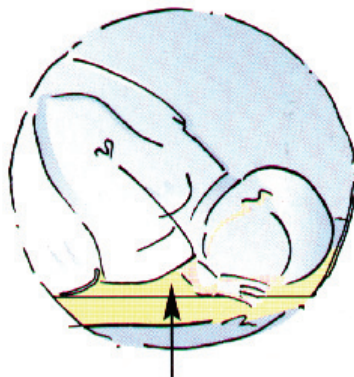
Kummardu nii, et su selg ja pea oleksid sirged ja maapinnaga horisontaalsed, hoia oma silmad maas.

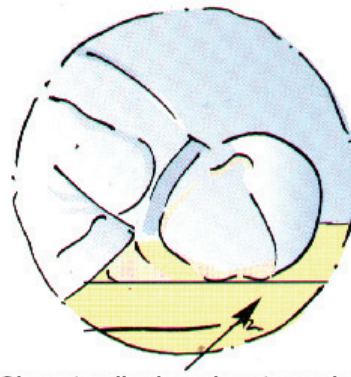
Aseta oma käelabad kindlalt põlvedele ja hoia mõlemad käsivarred ning põlved sirged.

JOONIS 7:

JOONIS 8:

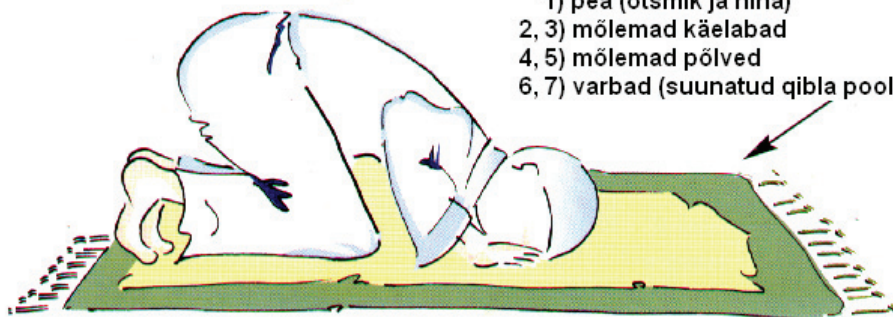
Aseta oma käelabad maha, kõrvadega samale joonele. Sinu käsivarred ei tohi maha toetuda.

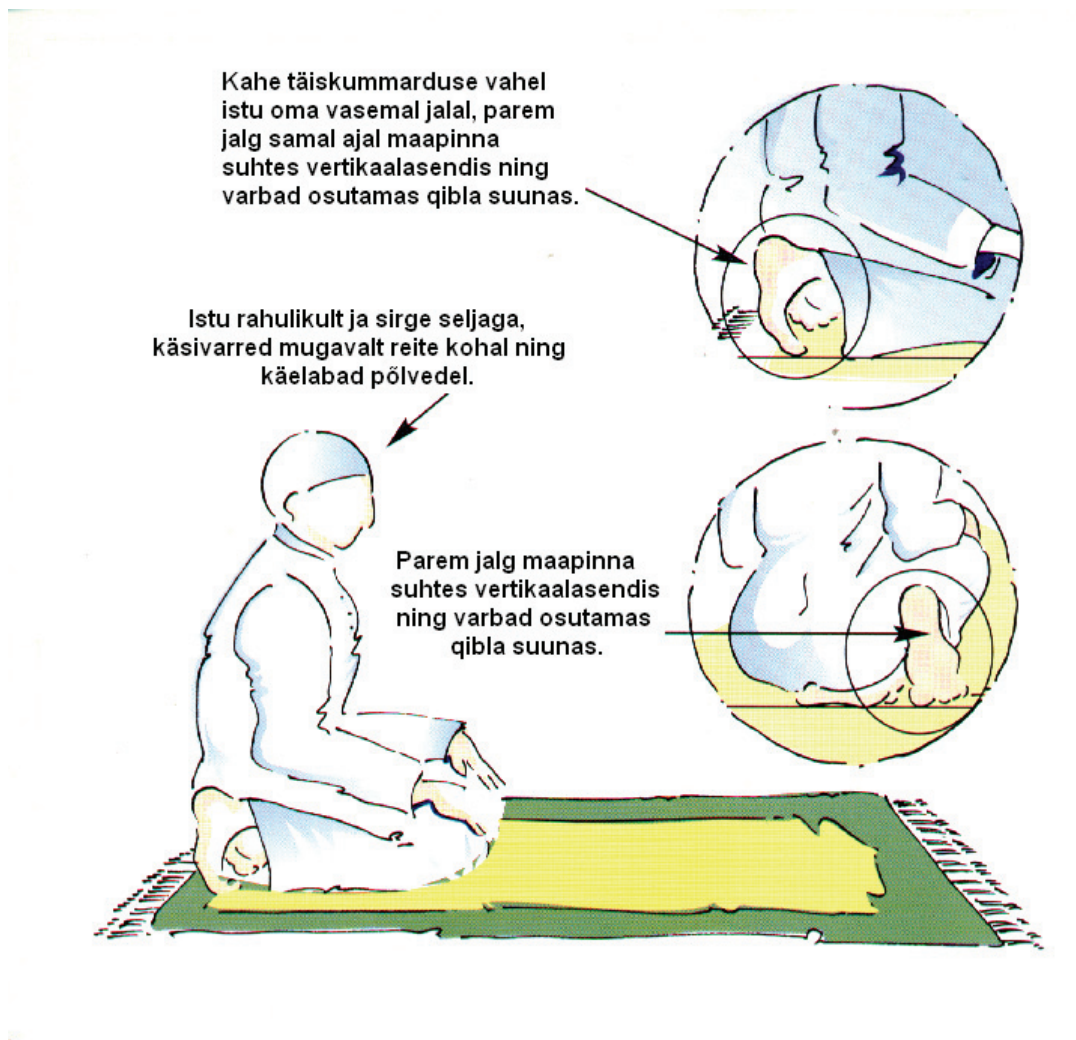

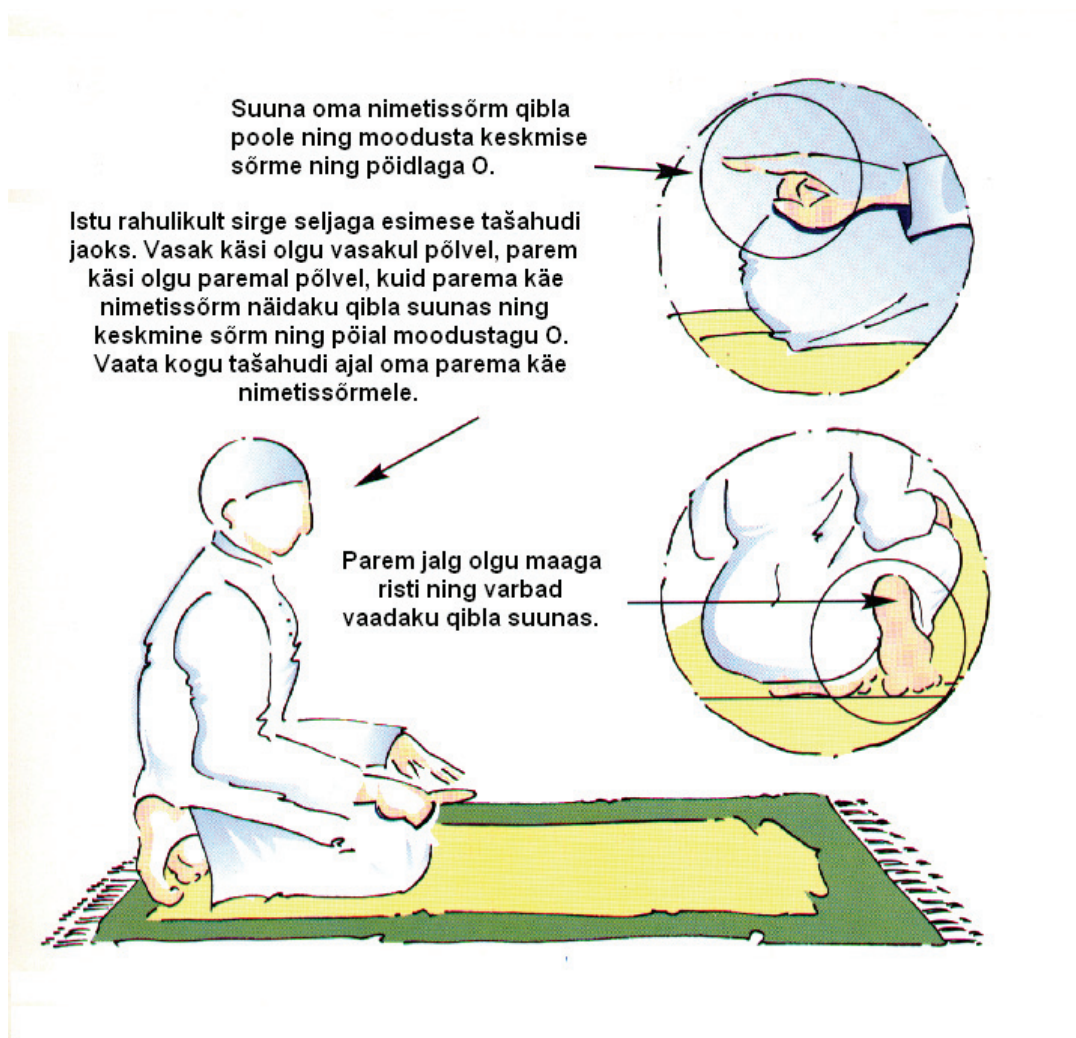
Sinu otsmik ning ninaots peaksid puudutama maad.

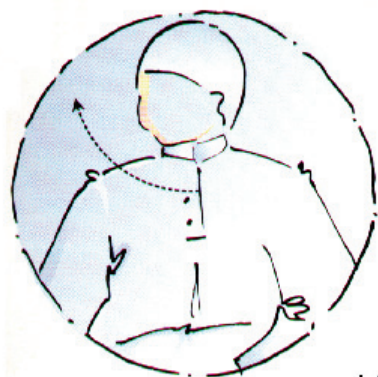
Täiskummarduse (sužudi) ajal peavad maha puutuma sinu seitse kehaosa:

- 1) pea (otsmik ja nina)
- 2, 3) mõlemad käelabad
- 4, 5) mõlemad põlved
- 6, 7) varbad (suunatud qibla poole)

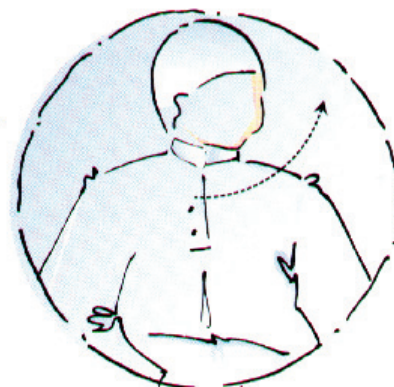

JOONIS 9:

JOONIS 10:

JOONIS 11:

Lõputervitused tee
kõigepealt paremale,
siis vasemale.

Mis on islam?
Räägi mulle sellest...

www.islam.pri.ee